

Rozhovor, který s Milanem Škodou (blindarium@seznam.cz)
(spoluzakladatelem Metaliště a hlavou Českého fanklubu Blind Guardian)
udělal Šakal (rabies-noise@volny.cz),
redaktor časopisu Noise Master v dubnu a květnu 2022
<http://rabies.wz.cz/noisemasterzine.html>

Co tě vedlo k naučení německého jazyka? Byla to právě muzika?

K němčině mne hudba nepřivedla. Kupodivu, protože všichni, kdo mne znají, tak vědí, že jsem fanatik do Blind Guardian od jejich počátků, od roku 1988, a právě kvůli nim jsem němčinu potřeboval, abych si mohl překládat jejich rozhovory z německých časopisů. Němčinu jsem ale dostal přidělenou po přijetí na střední školu, když mi bylo 15 let, a to bylo v roce 1979 ještě dlouho před existencí a setkáním s Blind Guardian. Mladí netuší, ale pamětníci si možná vzpomenou, že tehdy nebyla možnost sehnat žádné německé hudební časopisy, pokud do toho nepočítám časopis pro pubertáky Bravo (říkali jsme bravíčko). Bravíčko se občas objevilo i na základních školách, když ho nějaký tatínek své dcerušce přivezl ze západu, protože dceruška byla nadšená do popových hvězdiček typu Limahl, Madona, Wham či Modern Talking, kterým byl tento časopis určen. Ale pozor, třeba jednou za rok se v takovém Bravíčku objevili Scorpions, takže my čtrnáctiletí rockeři jsme pak takovou stránku z Bravíčka holkám tajně vyrvali. Zpátky k němčině. Na konci 70. let jsem už byl rocková a hard rocková duše odkojená posloucháním rádia Luxembourg, které bylo sice komerční, ale rockové, a tak na něm člověk občas rozpoznal i jako puberták třeba Queen, Deep Purple, AC/DC nebo Kissáky. Co bylo ale hlavní pro duše všech rockerů, mániček a budoucích metalistů v této době, kdy ještě metal neexistoval, to bylo na konci 70. let vysílání naší radio stanice Vltava, na které existoval pořad Větrník. Dnes si už nevzpomenu, jestli mi bylo 13 nebo 14 let, kdy jsem u malého tranzistoráku držel ucho každý pátek večer a každou sobotu dopoledne. Jasně si ale pamatuji, že v pátek večer moderátor pouštěl něco jako novinky, tedy jednotlivé skladby od různých skupin a navíc k nim přidával komentář. To bylo vůbec poprvé, co se na konci sedmdesátých let objevila u nás anglo-saská hudba a puberták jako já, se mohl dovědět, co to je za kapelu, odkad' je, z jakého alba a roku je ta či ona skladba, kdo v té kapele hraje. Druhý den v sobotu dopoledne pak na Větrníku byla hodinka, kdy moderátor vybral jednu z kapel a okomentoval nějaké celé její album, řekl něco k jeho historii a pak pustil celé album. To bylo něco neuvěřitelného. Myslím, že nejenom já, ale tisíce dalších pubertáků tehdy na konci sedmdesátek objevilo naprosto nový svět. Upřímně řečeno, nikdy jsem do svých patnácti nebyl ani diskoš, ani folkař, či cokoli jiného. Snad si nepletu rok, ale někdy kolem roku 1977 jsem viděl Katapult a Puhdys (z NDR), i když to byl jenom rock and roll v syrovém rockovém hávu, bylo to pro náctiletého pubertáka něco. K tomu Olympic, Blue Effect, Karat, Omega, SBB, Elán, Progres 2 - jak se pomalu ty kapely objevovaly, puberták jako já byl prostě připraven na to, co se teprve mělo stát, a to byl příchod heavy metalu. Na pořad Větrník na Vltavě nikdy nezapomenu kvůli dvěma věcem. První věc je ta, že to byl zdroj, kde člověk poprvé v životě slyšel třeba celé album od Deep Purple, Black Sabbath, Led Zeppelin, Van Halen, Judas Priest, Genesis, Yes, Jethro Tull, Styx, Kansas, Ted Nugent, Queen, Pink Floyd, Rush a dalších. K tomu v pátečním vysílání, kde byly ony různé skladby, pak kapely jako Kiss, Budgie, Cheap Trick, Hawkwind, Mahogany Rush, Blue Oyster Cult, a tak bych mohl jmenovat

desítky dalších. Druhá věc, která zůstala v srdci a v paměti z pořadu Větrník, a u té bych se trochu zastavil, byl moderátor Michal Pavlata. Ano, ten Michal Pavlata, kterého znáte jako herce a profesora herectví s neuvěřitelným hlasem z rolí vlastních či dabovaných (<https://www.csfd.cz/tvurce/17963-michal-pavlata/prehled/>).

Tenhle chlap byl prostě v mé pubertě pro mne zdroj informací z hudebního vesmíru. Proč vlastně o tom všem mluvím ve spojitosti s otázkou o němčině? Abyste viděli, že němčina v té době nebyla vůbec potřeba, nikdo ji neměl rád, byl to jazyk nepřítel, navíc hudebním jazykem byla, je a vždy bude angličtina. Jenže já v patnácti dostal na střední škole němčinu a byl jsem z toho pěkně naštvanej. Jazyk to byl pro puberťáka hroznej, těžkej, tvrdej a nezpěvnej. Němčinu jsem měl tedy na střední škole čtyři roky, ale moc mi to nešlo, skoro jsem propadal. Naopak hudba byla důvodem, proč jsem se začal sám učit anglicky. Od roku 1980, kdy jsem propadnul po jejich prvním albu Iron Maiden, jsem s malým AJ - ČJ slovníčkem začal odhalovat příběhy v textech, báje, legendy, historii. Po Iron Maiden přišly další kapely, u kterých jsem si začal překládat texty podle malého slovníčku a každému je jasné, že na počátku osmdesátých let puberťák samoouk byl se svými překlady častokrát úplně vedle, jak ta jedle. Byly to ale první kroky, a každý krok vede dál a dál a ke zlepšení. Jen si ale zkuste představit, jaké to bylo, když jsem v osmnácti letech na základní vojenské službě sehnal texty k albu Piece of Mind od Iron Maiden a ve skladbě To Tame A Land jsem narazil na slovíčka jako Nile, Kwizatz Haderach, Muad Dib, a ta ve slovníčku nenajdete. Věděl jsem prostě prd. Člověk ale pátral a pátral, vyptával se, nic jiného nezbývalo. Takových nás bylo hodně. K němčině jsem se tedy vrátil opravdu až po vojně, když jsem si zamiloval Blind Guardian v roce 1988 a chtěl jsem o nich vědět všechno. K těm prachbídým základům ze střední školy, jsem začal shánět německé časopisy Rock Hard a Metal Hammer na různých burzách či po inzerátech a začal jsem od roku 1988 pomocí velkého NJ - ČJ slovníku překládat z němčiny o Blind Guardian všechno, protože jsem o nich chtěl všechno vědět - a dělám to dodnes. Vedu už 30 let v ČR jejich fanklub a vydávám fanklubový zpravodaj Bardák, a za tu dobu, odhadem, to dá do kupy kolem 2000 stránek překladů a povídání a rozhovorů s Blind Guardian (samozřejmě přeložených jak z němčiny, tak z angličtiny) - <http://www.milan-skoda.cz/blindguardian/> - toliko tedy k otázce jazyka německého.

A jak ses dostával k originálům Metal Hammerů a Rock Hardů? Bylo to všechno z burz nebo jsi je sháněl z druhé ruky? Co v té době mohl takový časopis stát?

Po návratu z vojny v roce 1985 jsem jako spousta dalších fanoušků metalu zbožňoval kapely jako Iron Maiden, Judas Priest, Saxon, Motörherad, Slayer, Metallica, Manowar, Megadeth, Anthrax, Scorpions, Accept, Stormwitch, Helloween, Running Wild, Dio a hromady dalších. Nevím už přesné datum, kdy jsem se ocitnul poprvé na černé hudební burze. Pamatuji si, že se mezi metalovýma hlavama, když jsme se potkali na zábavách, na vesnických parketech v létě, nebo od podzimu do jara v sokolovnách na akcích, kde jsme chodili a jezdili na kapely jako: Arakain, Vitacit, Hever, Xantipa, Polymetal, Törr, Kryptor, Kraken, Orient, Denet, Ferrat, Citron, Titanic a spousta dalších, tak na těch akcích se často mluvilo o tom, že existuje tajná hudební burza někde v Ostravě (nevím, zda si pamatuji správně název - možná Černá louka?). Časem se objevila informace, že existuje také burza desek v Praze na Motole v lese. Určitě díky tomu kolem roku 1987 vznikly i další menší

hudební burzy, o kterých člověk tehdy neměl ani tušení, ale věřím, že byly na spoustě míst v Československu. Do Ostravy jsem to měl daleko, ale za bolševika jsem byl na burze v Praze na Motole (kde jsem utíkal před policajty, protože zrovna v ten den byla štára - utekl jsem přes Bílou horu), a taky jsem občas jezdil do Svitav na burzu do KD Vigona. Tam kupodivu žádné Štáry nebyly. Tuším, že to tam někdo organizoval jako burzu a vetešnický trh všeho možného, a mezi to se dostali i lidi s deskama a nahranejma kazetama. V Pardubicích jsem zaregistroval takové tajné burzy, řekl bych v roce 1986 nebo 1987, tehdy v Tyršových sadech pod Pardubickým zámkem. Paradoxem bylo, že tohle místo, kde se v sobotu ráno v mezi sedmou a osmou hodinou setkávali prodejci desek a kazet, tak se nacházelo asi tak 500 metrů od Okresního výboru KSČ, a od oken výškové bolševické budovy tuhle burzu dělil jen houf stromů a keřů, přes které nebylo na lavičky do parku vidět. Tomu bych dneska řekl, že šlo o husarský kousek. I tak se to časem provalilo a z centra Pardubic se burza přestěhovala do lesa na okraj Pardubic, do části zvané Trnová, do lesa k památníku padlého partyzána z výsadku Silver A, k místu, kde byl 2. 7. 1942 zastřelen Tolar Potůček, proto se tehdy mezi metalovými fandami v okolí Pardubic říkalo, že se jde na burzu k Potůčkovi. Mimochem, tam jsem také jednoho dne zažil štáru, a když nastal chaos a někdo zařval, že se blíží žlutý Anton (policejní skříňová Avie, kam se dávali zadržení z terénu), tak se možná stovka lidí (ať už metaloví fandové nebo prodejci) dali na úprk do okolních lesů a přes pole. I tehdy se mi podařilo zdrhnout. Dokonce si pamatuju, jak asi hodinu poté, kolem desáté dopoledne u nás zazvonil Krbec (kamarád metalista) a pod paži nesl gramodesku Artillery, která měla polámané rohy a byla od bahna a se šťastným výrazem v ksichtě mi hlásil, že jim taky zdrhnul. Myslím, že právě tady v roce 1986 nebo 1987 jsem spatřil poprvé časopisy jako Metal Hammer, Rock Hard a později pár dalších jako Live Wire, Kerrang, Metal Star, Oxmox. Bylo úžasné, že jsme si tehdy mohli tyhle časopisy vzít do ruky, osahat, prohlédnout a zakoupit. Matně si pamatuji, že v té době Metal Hammer stával v Německu 6 marek a Rock Hard 4,5 marky. Německá marka měla v té době kurz asi 15 Kčs, i když běžný člověk se k tomuto platidlu nikdy nedostal. Jinými slovy náklady na pořízení Metal Hammeru prodávajícího vyšly zhruba na 90 Kčs a Rock Hardu na 75 Kčs. Na burze se pak nová čísla těchto časopisů prodávala kolem 100 - 140 Kčs, starší čísla se dala koupit pod stovku. Ono to dnes nezní jako moc drahá věc, ale představ si, že gramofonová deska (LP), když jsem si třeba na burze kupoval Screaming For Vengeance od Judas Priest nebo jakékoli album (vinyl) od Iron Maiden, která jsem tehdy sbíral, tak si za desku dal 300 - 350 Kčs, za časopis 100 - 140 Kčs a v práci si měl na hodinu přibližně 20 - 25 Kčs a bral si kolem 2.000 Kčs čistého, takže na jednu desku padla třídní mzda, a když se pár let nato objevila CDčka, potěš pánbů, tak to si na jedno CD pracoval týden. Když jsem v nějakém takovém časopise narazil na své miláčky té doby (Iron Maiden, Metallica a později Blind Guardian) a chtěl jsem si rozhovory s nimi překládat, nezbylo nic jiného, než si nechat dotyčné stránky černobíle okopírovat a časopis další sobotu zase na burze prodat. Málokdo byl na tom finančně z metalových fanoušků tak dobře, že si mohl dovolit v té době sbírat hromady alb a časopisů, i když se někdo takový určitě našel, ale to byla fakt menšina. Tím pádem se mi doma kupily stohy okopírovaných článků a rozhovorů, které jsem pak ve volných chvílích dlouhé roky překládal. V každém případě z mého pohledu metalisty, který měl od počátku rád hard rock, klasický heavy metal, speed/power/thrash metal, tak nejlepší časopis všech dob byl, je a bude u mne německý Rock Hard.

Myslím ale, že daleko zajímavější, než vznik Metaliště jsou příběhy, jak se jezdilo na černé burzy, kde bývaly štáry od stbáků a policie, která honila veksláky s nahranými kazetami a metalisty v džískách a křivákách po lesích a po polích.

Ano, fanoušci, kteří prahli po tvrdé muzice v letech 1985 - 1990 (jako já), a kteří chodili, či jezdili na tajné hudební burzy někdy i desítky kilometrů, tak pro ty jsou tyhle vzpomínky určitě zajímavé. Asi by byl zajímavý rozhovor s někým, kdo byl na burze zadržen státní bezpečností a vzat k výsledku či do vazby. Asi bychom se divili, co bychom se od zadrženého dozvěděli. I já mám pár takových zážitků z těch let, i když se mi je podařilo přežít ve zdraví a bez úhony. Svěřím se se čtyřmi zážitky z mého hudebního mládí. Poprvé jsem bral nohy na ramena před štárou v Praze. Řekl bych, že to byl rok 1986, kdy jsem tam byl na burze v části Motol. Vybavuji si, že to bylo v lese a přes údolí na druhé straně byla část Bílá hora. Víím to proto, že jsem tam utíkal asi 20 minut při štáře, a teprve tam jsem se mezi vilami propoceněj zastavil a podle nápisů pod názvy ulic zjistil, že je to Bílá hora. Na mapě je ten lesík zde <https://mapy.cz/turisticka?x=14.3300605&y=50.0738439&z=16&l=0>. Po těch lesních pěšinách spousta lidí utíkala tímto směrem do údolí a přes širokou magistrálu Bělohorská na protilehlou obydlenou stranu údolí. Tehdy to v lese na Motole vypadalo tak, že na lesní pěšině měli prodejci na zemi deku nebo igelit a tam rozložené gramodesky, časopisy, nahrané kazety. Metalistu od vexpláka (tedy prodejce kšeftaře) si ihned rozpoznal podle vzhledu, účesu a oblečení. Navíc, když nějaký metalista prodával dvě tři desky, které koupil minulý týden a během týdne si je doma nahrál s kamarádama na kazety, tak prostě měl na zemi zase ty svoje dvě tři desky, zatímco kousek vedle byl kšeftař, který tam měl těch desek v krabici třeba padesát a vedle další krabice s nahranými kazetami za 100 Kčs. Přes Tuzex se daly v té době sehnat na tu dobu dost kvalitní magnetofonové kazety Sony HF 90, ty byly mezi námi fanoušky nejpoužívanější. Vexpláci to věděli a natáčeli desky výhradně na tyto kazety, takže na jedné kazetě si měl natočená dvě LP. Prázdná kazeta stála tehdy tuším kolem 5 bonů, takže kšeftaře přišla asi na 25 Kčs a prodávali ji za 100 Kčs. Měli z toho chlapi dost dobrý vejvar. Výhodou bylo, že z časopisů člověk už mohl zjistit, co vychází za novinky, a tak sis mohl nahlásit třeba už před vydáním, nebo po prvním poslechu, že chceš, aby ti přivezl příští týden pět kazet s těmi a těmi alby, a mohl si nakoupit pro sebe i kamarády ze svého okolí. I já měl partu kamarádů metalistů v té době, a také jako spousta dalších jsme to řešili, že na burzu jsem jezdil já, tam nakoupil třeba jedno dvě LP, později na konci 80. let pak CD, dovezl jsem domů a všichni jsme měli týden na to, abychom si všechno, co bylo nové mezi sebou popůjčovali tak, aby si každý stihl natočit, co se mu líbilo, a další víkend se to zase vezlo na burzu prodat. Prodej po jednom či dvou týdnech byl samozřejmě se ztrátou. Novinku si koupil třeba za 350 Kčs (LP) a za týden dva, se prodávala za 300 Kčs, protože se jich už objevilo více. K tomu náklady na cestu, takže ideální bylo, když si měl ve svém bydlišti třeba dalších 5 - 10 kamarádů, kteří si vše natočili každý týden a za každou desku ti dali 20 Kčs a tím se všichni složili pro jednoho na tu cestu do Prahy a zpět a ztrátu z prodeje. I když to dnes zní neuvěřitelně, všechno to mělo své kouzlo, i když to nebylo ideální. Člověk dokázal pro muziku, kterou měl rád, obětovat hodně času, úsilí i peněz. Podruhé nás naháněli, jak už jsem zmínil výše na okraji Pardubic. Opět jsem tehdy vyvážnul úprkem. Na to místo do lesa k památníku Tolara Potůčka jsme se pak s pár kamarády vrátili po několika hodinách v poledne. O tom, že byla štára, pak na místě svědčila spousta odpadků, papírků a celofánů z

nahranych či nenahranych prodavanych kazet a zbytky z obalu gramodesek. Jako když narychlo někdo opustí tržnici a nechá po sobě pěkný bordel. To místo najdeš zde <https://mapy.cz/turisticka?x=15.7503805&y=50.0511515&z=18&l=0>, ale nenech se zmást dnešní úpravou pěkného parčíku, tehdy v roce 1987 to byl zarostlej a neudržovanej kus lesa. Třetí můj zážitek z tohoto období, který se týkal státní bezpečnosti, ale netýkal se přímo burzy, ten pochází z jara 1989. Připomínám, že jsme stále žili v totalitě a nikdo netušil, co se stane na přelomu roku 1989/1990. Tou dobou jsem už byl fanatik do Blind Guardian, dokonce jsme s Márou (zakladatel Metaliště) možná byli jejich prvními fanoušky z komunistického Československa, se kterou si kapela po vydání jejich prvního alba Battalions Of Fear dopisovala klasickou poštou. V tomto roce už nebyl problém zakoupit Rock Hard nebo Metal Hammer na burzách. Několik stránek od konce těchto časopisů pak bývala jedna nebo dvě strany inzerce, kde inzerovali jak metaloví fandové, tak samotní hudebníci. V jednom takovém inzerátu jsem viděl název nějakého časopisu nebo fanzinu v Německu, který inzeroval, že tehdy a tehdy vycházejí další dvě čísla, ve kterých mezi jinými bude i velký rozhovor s Blind Guardian, cena za oba výtisky 2 x 4 DM (marky). Už nevím od koho, ale podařilo se mi někde ten rok sehnat papírovou 10 markovku. Pečlivě jsem jim zabalil do dopisního papíru, do dopisu jsem napsal, že jsem velký fanda Blind Guardian z Čech a že prosím o zaslání obou těch čísel s rozhovorem Blind Guardian, a že snad ty zbývající 2 DM budou stačit na poštovné. Obálku jsem odeslal z pošty a čekal. Dodávám, že toho léta jsem pracoval u ČSD (dráhy), kde jsem nakládal balíky do vagónů. A jednoho krásného dne mi na nákladovou rampu volá sekretářka od přednosta stanice, abych se dostavil do zasedací místnosti ROH v prvním patře, že se mnou potřebují něco probrat. Nic netušíc jsem tam dorazil, a tam na mne čekali dva chlápci, kteří se mne začali vyptávat, kde se scházím s lidmi ze západního Německa a proč tam posílám dopisy. Bylo mi tehdy 25, takže jsem sice už nebyl puberták podělanej až za ušima, ale do zpěvu mi fakt nebylo. Zážitek to byl nepříjemnej. Pravda jako obrana, že jsem si chtěl jenom objednat dva hudební časopisy, nikam nevedla. Nepříjemňáci mne dusili asi 30 minut a stále trvali na tom, že se s někým z Mnichova někde scházím, protože jsem dopis poslal do Mnichova. Nakonec mi předali celní rozhodnutí o porušení devizového zákona, že jsem nezákonně zaslal mimo hranice Československé socialistické republiky 10 západoněmeckých marek, a že jsem je podle zákona měl odevzdat do nejbližší banky. Závěr celního rozhodnutí byl, že do týdne musím uhradit pokutu, tuším to bylo tehdy několik set korun a západní platidlo propadlo ve prospěch socialistické republiky. Nechtěně jsem tedy začal budovat komunismus. Možná, že je to dnes k smíchu, jenže když mi při odchodu předali ještě předvolání, abych se tehdy a tehdy dostavil osobně do budovy policejního okresního ředitelství, a že se mám hlásit v pátém patře v určitou hodinu, tak se mi opravdu nespalo moc dobře pár dalších dnů. Pak přišel tedy čtvrtý zážitek (a poslední). V určený čas a den jsem se dostavil na okresní policejní ředitelství, předložil jsem předvolání a byl jsem předveden do dané místnosti. Možná to znáte ze starších filmů, prdel si rozhodně nedělám. Posadili mne na židli před stůl, za kterým seděl od pohledu nepříjemnej chlap, na stole stála rozsvícená lampička, která byla nastavena směrem do mého ksichtu, a za mne se postavily po stranách dvě gorily. Čekal mne hodinový výslech. K mému překvapení dotyčný stbák vyndal na stůl velkou tlustou obálku A4 a já hned podle svého písma v adrese poznal, že jde o překlady textů metalových alb. Abyste byly trošku v obraze, od dob, kdy jsem deset let před tímto výslechem poprvé vyndal

malý anglicko-český slovníček a začal překládat první metalový alba, který se mi dostaly do ruky, a byly na nich texty, tak jsem se do onoho roku 1989 v angličtině tak zlepšil, že jsme spolu s kamarádem Márou (z Metaliště) překládali texty spousty metalových alb, já je přepisoval na psacím stroji přes kopírák a potom na burzách nebo na přání přes dopisy, jsme je prodávali po 5 - 10 Kčs za album. Pamatoval jsem si dokonce i tu obálku, která ležela tehdy na kriminálce přede mnou na stole, že jsem ji posílal nějakému vojákovi, že si za stovku objednal u mne přes dopis překlady asi 10 - 15 alb. Soudruzi mne hodinu opékali jak prase na rožni. A není hanba přiznat, že sem tam jsem měl prdel teda fakt staženou, jestli zezadu nepřiletí nějaká rána pěstí. Nakonec jsem slíbil, že už nikdy nebudu rozmnožovat texty takových alb a že je nebudu nikam posílat (slib pod nátlakem, nebo jak by to asi dnes definoval advokát?) - zvláště, že pak nebudu rozvracet socialistické zřízení a nebudu nabádat ostatní ke vzpouře proti prezidentovi socialistické republiky. Dnes vám to přijde směšné, ale když tehdy ten major vyndal z té obálky přeložené texty, myslím, že od Sacred Reich, kde začal citovat něco o povstání proti režimu a proti prezidentovi, a vůbec nechápal, že to americká kapela napsala o jejich systému a o jejich prezidentovi, a ten stbák je přesvědčený, že je to proti socialistickému zřízení, tak pak vám už do smíchu není, protože si říkáte, kdo ví, jestli se dnes vrátím ještě domů. Jak jsem uvedl v úvodu, nikdy se mi nic nestalo v těch letech, i když některé chvíle byly dost nepříjemné. Nepovažuji to za nějaké hrdinství, nic se vlastně nestalo. Je to jen dokreslení doby, ve které jsme se snažili dostat k hudbě, kterou jsme měli rádi a máme dodnes.

Měl jsi režijku na vlak a tak další způsob, jak dodávat materiál pro Metaliště, bylo osobní setkání. Tys dokonce dělal rozhovory s veličinami jako 1988 Metallica, 1990 Mekong Delta, Secrecy, Fates Warning, Sanctuary, 1991 Blind Guardian, Heathen. Jaké další kapely to byly? Bylo jednoduché se k těmto kapelám dostat pro rozhovor? Byly tam veselé nebo nepříjemné chvílky při setkáních s těmito kapelami? Musel to být nepopsatelný pocit, setkání se s těmito kapelami.

Tady musím spoustu věcí opravit, protože si pomíchal jablka a hrušky do kupy. Ano, tehdy kolem roku 1987 - 1992 jsem měl režijku (tedy průkazku na vlak zdarma), jak já, tak můj kolega z Metaliště, Mára, neboť oba dva jsme pracovali na nádraží v Pardubicích. Nutno přiznat, že i když má angličtina byla kolem roku 1990 už obstojná, měl jsem za sebou jako samouk už asi osm let samostudia se slovníkem, tak každému, kdo umí dobře anglicky je jasné, že jsem patřil mezi většinu lidí, která sice v uvozovkách anglicky umí, ale pořád patří jenom mezi týpky, co si doma můžou v poklidu překládat texty a rozhovory, jelikož se domluví jakš takš i za pomoci gestikulace, špatných frází a špatného slovosledu (který je pro samouky typický, protože v hlavě překládáš větu do angličtiny, tak jak je psána a jak ji znáš v češtině) - ale aby ses mohl postavit Američanovi nebo někomu z Evropy tváří v tvář a naživo spustit rozhovor do diktafonu, na to jsem upřímně fakt tehdy neměl. Tím chci říct, že kolem roku 1988 jsem si nikdy netroufnul vést s nějakým muzikantem přímý rozhovor v angličtině (natož v němčině). Na koncerty a zároveň se pokusit udělat rozhovor, jsme ale vždy jezdili dva. Kolega z Metaliště, Mára, zaplať pánbů, uměl anglicky velice dobře už ze školy. Pokud tedy došlo k rozhovoru s nějakým muzikantem, tak jsem u toho rozhovoru vždy fungoval jako druhá ruka, pomocník. Co si pod tím představit? Dával jsem muzikantům třeba podepsat různé věci, které

jsme pak dávali za odměny do soutěží do Metaliště nebo já později do fanklubu Blind Guardian. Když mne napadla nějaká otázka během rozhovoru, tak jsem přihodil do placu, ale jinak většinu otázek řídil Mára. K tomu jsem udělal vždy pár fotek a nakonec jsem doma pomáhal s překladem v klidu a pohodě, když jsem měl v ruce třeba psaný přepis od Máry z diktafonu. U těch zahraničních, pro nás velkých kapel, se pokusy o rozhovor už tehdy dělali tak, že Mára požádal o setkání přes Monitor či Popron, neboť tyhle firmy zastupovali po revoluci u nás spoustu kapel v rámci vydavatelství. Jindy jsme psali přímo na firmu na západ, anebo jsme přijeli na koncert a u místního pořadatele jsme se pokoušeli vysvětlit, že jsme hudební pisálkové z Čech (ukazovali jsme jim Metaliště), a jestli by mohl přijít ven třeba manažer kapely, se kterým by se dal domluvit rozhovor s někým z kapely před, nebo po koncertě. Tehdy nebylo možné využít zaslání žádosti o rozhovor přes email či přes sociální sítě. Dobrý způsob byl také, když si zblíknul někde plakát, že se bude konat koncert tam a tam, tak si z plakátu opsat název agentury, která se někde v rohu plakátu většinou chlubila pořadatelstvím, pak na ni sehnat kontakt (email nebo telefon) a pokusit se spojit s pořadatelem takto a opět poprosit o zajištění rozhovoru. Někdy to vyšlo, někdy nevyšlo. Když to nevyšlo domluvit předem a někam jsme dorazili, tak jsme zůstali jenom jako řadoví fanoušci v publiku, co se dovnitř dostali normálně na vstupenku, jako všichni ostatní, a pokud nás netlačil čas, tak jsme zůstali i po koncertě a trpělivě čekali třeba hodinu i dvě, než se kapela osprchovala a rozhodla se po občerstvení v baru zamířit do turné autobusu, který býval poblíž klubu. Pak přišel další pokus o rozhovor. Někdy se zadařilo, někdy ne. Zadařilo se to například v Galantě poblíž slovensko-maďarské hranice, kde tuším v roce 1990 hrály bandy Sanctuary, Fates Warning a Secrecy, ke kterým nás pustil místní pořadatel. Opět ale připomínám, že hlavní rozhovor vedl kolega Mára a já byl jen ta pravá ruka, co sem tam něco prohodila a fotila. Častokrát jsme ale prostě na ten koncert jeli jenom jako fandové, i když šance na rozhovor nebyla. Například Metallica 1988 v Budapešti (na stadionu bylo asi tak 30 tisíc lidí). Márovi se poštěstilo udělat rozhovor, tuším s Larsem (bubeníkem), po telefonu někdy v polovině devadesátých let, když psal pro hudební časopis Rock & Pop. V každém případě já osobně patřím k těm fanouškům, co místo obřích arén a stadionů, dávají přednost blízkému kontaktu v klubu. Takto jsem třeba dělal své první rozhovory v letech 1986 a 1987 s Arakain a Vitacit. Ale zpátky k výhodám režijní jízdenky na dráze. Pracovník Českých drah tehdy krátce po změně režimu, tak jednou za rok dostal odměnu, že mohl vyrazit třeba do Rakouska nebo Německa a používat železnici v těchto zemích zdarma na takzvané kupónové jízdenky. Naše oblíbené místo (stále mluvím o dvojici zakladatelů Metaliště, tedy Mára a já), byla Vídeň, kde byly dva kluby, kam jezdily na svých evropských turné fakt dobré kapely, takže jsme si lámali občas hlavu, jak se tam dostat na režijní výhody vlakem i častěji. Naštěstí pro nás na dráze už tehdy pracovalo dost týpků, kterým byla nějaká kupónová jízdenka na jméno fuk, a když si jim koupil lahev rumu nebo basu piv, tak si o tu jízdenku (třeba do Rakouska) požádal někdo jiný, a pak byl výměnný obchod. V té kupónové jízdence do Rakouska nebo do Německa, abys měl představu, o čem mluvím, tak byly takové čtyři kolonky pro razítko, a každá ta kolonka platila na cestování vlakem na 2 dny. Když si to sečetl, tak si mohl klidně strávit u sousedů týden jenom ve vlaku. Samozřejmě, že tam bylo také uvedeno jméno dotyčného pracovníka Českých drah, ale žádný rakouský ani německý průvodčí nikdy nekontroloval, jestli jméno na jízdence je shodné s tvým pasem. Ten průvodčí tě prostě bral za svého kolegu ze sousední země, zvláště pak,

když si třeba cestoval v modré uniformě českého eisenboňáka. Tímto způsobem jsem zažil nádherné chvíle při rozhovorech a na koncertech ve Vídni, několikrát s Blind Guardian, a pak s kapelami jako Mekong Delta, Coroner, Holy Moses. Co se týče v otázce zmíněných Heathen, na těch jsem byl jenom jako fanoušek, protože fakt mám rád thrash a tyhle riffy, tedy kapely ze zálivu Bay Area ze San Francisca, tedy od kapel které jsou kořenem téhle hudby: Testament, Exodus, Heathen, Forbidden. Mým nesmazatelným zážitkem díky režijce je pak jednoznačně týden na cestách ve vlaku po Německu v roce 1991, kdy se mi podařilo záměrně dostat se na koncert, který nesl titul Clash of the Titans (Souboj Titánů). Z této cesty je myslím reportáž i v jednom vydání Metaliště. Když dorazí na koncert fanoušek thrash metalu, akci začnou Testament, pokračují Megadeth a vše ukončí Slayer, konečně ti dojde, co to znamená ocitnout se v sedmém nebi.

Zmínil jsi BLIND GUARDIAN. Nejdřív se zeptám, znáš německou kapelu ATLANTEAN KODEX. Řekl bych, že čerpají právě od BLIND GUARDIAN.

Tuhle kapelu jsem na netu zaslechnul. Teď budu znít asi jako ignorant. Pro hodně kapel, které se vyrojily během posledních 20 let a jejichž hudba obsahuje prvky speed nebo power metalu, tak jsou pro ně Blind Guardian vzor. Pokud se jim někdo začne moc podobat, ano chápu, může se to nějaký čas líbit, ale za chvíli je to nuda. Vem si třeba Savage Circus, které založil Thomas Stauch, když opustil Blind Guardian. Všude se dva roky psalo, že je to kopie starých rychlejších Blind Guardian. Vydrželo mu to chvíli. To samé se stalo s Orden Ogan, na počátku je také všichni přirovnávali k Blind Guardian, nebo Solar Fragment, a stalo se tak ještě u několika kapel. Každá taková kapela ale ví, že musí jít svou vlastní cestou, že když se někomu moc podobá, tak ji to fanoušci sežerou maximálně tak na jednom albu. Klasickým příkladem toho byla kdysi Sepultura, když album Beneath the Remains znělo jako Slayer. Bylo to dobrý, brali jsme to, ale kdyby udělali další album jako Slayer, byla by to hrozná nuda. V případě Sepultury se z toho ovšem pro mne stala nuda i tak. Tebou zmínění Atlantean mne moc nenadchli, je to takové utahané, někdy až gotické, produkce mi nepříjde zvukově ani moc dobrá. Neříkám, že by to bylo špatné, ale do Blind Guardian to má fakt daleko, ti jsou někde úplně jinde, a to je dobře.

Teď teda k BLIND GUARDIAN. Jsi velkým fanouškem této kapely, které se věnuješ do teď. Vydáváš český fanzin o BLIND GUARDIAN, Bardák. Jak to teda všechno vzniklo? To, že ses zůstal do dnešních dnů, svědčí o tom, že samotná kapela je tím hnacím motorem pro další čísla. Nebo je v tom už setrvačnost a případné zklamání, kdyby již další číslo nevyšlo?

Jak vzniknul Český fanklub Blind Guardian a zpravodaj Bardák? Nevím, zda si to někdo z těch mladších, co nezažili metal v osmdesátkách, zda si to dokáže představit (nevím, kolik je tobě, takže třeba i ty si to představ). Když moje generace byla na střední škole, šlela u kapel jako Queen, Slade, Sweet, Pink Floyd, Rainbow, Whitesnake, Nazareth, Deep Purple, Black Sabbath a Led Zeppelin (další bandy prominou, už se mi je nechce vypisovat). Byli jsme samozřejmě pubertáči a hard rock podporoval ty buřičské geny, které má v sobě prostě každý rocker. A na konci sedmdesátek do toho najednou přišel zlom. Staly se dvě důležité události, které spolu sami o sobě nesouvisí, ale které obě zasáhly srdce fanoušků rocku, art rocku i hard rocku. První zlom - když jsme se 9. nebo 10. prosince 1980 doslechli, že byl zavražděn John Lennon z Beatles. Můžeš být fanoušek rocku, blues, metalu,

death/black metalu a čehokoli, co nějak souvisí s elektrickou hudbou, ale každéj z nás si to nese celej život ve svém podvědomí, že Elvis a Beatles jsou praotcové rockové hudby. A to zabořelo. Pamatuju si, jak jsme na střední škole byli jak zařezaní, když se to provalilo, a když ten den přišel profesor (ale už nevím, co to bylo za předmět) ráno do třídy a řekl, posad'te se, všichni jsme stáli minutu ticha a museli jsme mu říct, že je to za Johna. Nedlouho poté jsme já, a můj nejlepší hudební kamarád Krokodýl, složili o Johnovi píseň. Druhý zlom - věc, která změnila život nejenom mně, ale milionům mladých rockerů na celém světě, byl příchod Nové vlny britského heavy metalu (NWOBH). Najednou tady byla tvrdá muzika, elektricky tvrdá, byl tu nový technický vynález pro zkreslení zvuku kytar (booster a heavy metal pedal). Byly tady malý kazetáky s magnetofonovýma kazetama, které se nesčetněkrát kopírovaly, a i když sis doma pustil desátou kopii, která zněla hůř, než dnešní demáče z garáže, seděl si u toho a slintal blahem. Najednou tu byly kapely a jejich alba: Motörhead - Overkill (3. března 1979), Saxon - Saxon (21. května 1979), Judas Priest - Unleashed In The East (17. září 1979), Iron Maiden - Iron Maiden (14. dubna 1980). To byl zlom jako blázen, a to co následovalo dalších deset let, to bylo podle mého názoru, to nejzajímavější a nejúžasnější, co se kdy v mém hudebním životě odehrálo. Klasický heavy metal se rozjel po celém světě a pomalu přicházely další odnože, které z něho čerpaly, ať už šlo o speed či thrash (tam teď nezabořím, to bych snad ani nedokončil odpověď na tvou otázku, haha, ale konečně se začnu blížit k odpovědi). Samozřejmě, že jako Slované máme velice blízko k melodickému pojetí písni a k harmoniím. Ani si snad nepamatuju z mého mládí, že by někdo z mých metalových kamarádů neměl rád německé melodické kapely typu Scorpions, Accept, Stormwitch, Grave Digger, Gravestone, Viva, Running Wild, Warlock (a opět jsem uvedl jen pár). Když v dubnu 1985 vydali Helloween svoje první minialbum Helloween, byla to speed metalová darda protkaná hymnickou melodií, která tě prostě zvedla ze židle. Kdo mohl tušit, že za půl roku 18. listopadu 1985 přijdou Helloween s albem Walls Of Jericho. To nás posadilo naprosto na prdel. Pro mne je tohle základní kámen power metalu. Magnetofonovou kazetu s Walls Of Jericho jsem tehdy po návratu z vojny sjížděl snad denně (no tak dobře, přeháním, tak každéj tejden). Roky 1985 - 1987 jsou tedy zlatou studnicí melodického metalu. Ale víš, jak to v životě chodí. To, co miluješ, nebo řekněme to jinak, hudebně zbožňuješ, tě jednou vezme do nebeských výšin, a pak přijde pád do pekla a velké zklamání (klasickým příkladem toho byla třeba Metallica, kdysi zbožňovaná, coby pravověrný prapor všech metalistů srdcařů, posléze zaprodaná prachům a hudebně vyčpělá, jak moje fusekle po půl roce na prádelní šňůře). Vracím se zpět k Helloween, tak, jak jsme na nich milovali roku 1985 dravost, harmonie, melodičnost, technickou bravurnost postavenou na základech Iron Maiden, a dokázali jsme vstřebat, a možná i pochopit trochu otevřenější přístup na albu Keeper Of The Seven Keys I (21. dubna 1987), pak přišla zrada v podobě Keeper Of The Seven Keys II (29. srpen 1988), a jejich dalších alb. To už byl jinej svět, diskotéka s metalovou kapelou, hnus. Hodně nás, co jsme měli rádi ten klasickej a dravej metal, bylo zklamaných. S odpovědí na tvou otázku souvisí skutečnost, že v roce 1988 už fungovala hudební burza v Praze ve Slovanském domě. Ano, slyšíš dobře. Už to nebylo nikde v lese tajně a na trávě, bylo to pár metrů od Václaváku v kulturáku, kde byly stoly a židle, a kde si prodejci mohli vyložit zboží na stůl a ty si v klidu mohl procházet řady a hledat, co tě zajímá. Vůbec netuším, kdo tohle dokázal, pod čí hlavičkou to mohlo fungovat. Burza ve Slovanském domě byla prostě naše Mekka. Jezdívál jsem ráno ve 3 h z Pardubic do

Prahy panťákem (https://cs.wikipedia.org/wiki/Elektrické_jednotky_451_a_452), skoro každý víkend, abych byl mezi prvními nadšenci na schodech ve Slovanském domě (první prodejci i kupci se tehdy setkávali před mříží mezi 6 - 7 hodinou ráno, a mříž se otvírala tuším v sedm, a pak to dovnitř už jenom proudilo. A teď jsem konečně u Blind Guardian. Pečlivě jsme v časopisech Rock Hard sledovali tou dobou recenze, takže jsme věděli zhruba, co v Německu vychází za alba, a které nové kapely se objevují. Když se pak navíc člověk ještě prodávajícího zeptal na tu nebo onu novou kapelu, to či ono album, tak prodávající většinou věděl, co prodává a jakmile člověk zaslechnul, "jo tihle hrajou jak starý Helloween", tak nebylo co řešit. Dodnes si pamatuju, jak jsem toho dne odcházel z burzy a nesl jsem si v ruce gramodesku Grinder - Dawn For The Living plus Blind Guardian - Battalions Of Fear (18. května 1988). No, a když jsem dal tohle album doma na gramec a rozjela se úvodní vypalovačka Majesty, bylo vymalováno. Prapor odhozeného evropského melodického speed metalu (Helloween) byl znovu pozvednut díky Blind Guardian. Samozřejmě, že jsem tehdy vůbec netušil, co tahle kapela za dalších 35 let všechno dokáže. Na pozdějších vydáních prvního alba Blind Guardian na CD to pak už nebylo, ale ty první edice gramodesek vydané firmou No Remorse Records, ty měly na vnitřním obalu desky jak texty, tak fotografie kapely a kontakt na kapelu do Krefeldu. Tehdy jsme si s nimi začali psát klasickou poštou (díky angličtině mého kamaráda a zakladatele Metaliště, díky Márovi). Blind Guardian už od roku 1988 věděli, že mají v Čechách pár nadšenců. Možná jsme byli pro ně rarita. Když jsme se po revoluci vydali za nimi do Vídně, abychom je poprvé viděli na živo (13. března 1991), podařilo se. Byli jsme tam jako správní nadšenci už pár hodin před koncertem, takže jsme postávali před klubem, když dorazil turné bus Blind Guardian a jaké bylo jejich překvapení, že je ve Vídni čeká pár hodin před koncertem hrstka maníků z Čech. Pomáhali jsme jim nosit věci, předali pár dárků typických pro naši rodnou hroudu (třeba perníkovou chaloupku) a oni nás vzali dovnitř a věnovali se nám ještě po vystoupení. Nebudeš tomu věřit, ale v roce 1991 Rakušáci nebyli zrovinka metalovej národ, takže na Blind Guardian tehdy bylo v klubu Rockhaus možná 120 lidí, prostor před pódiem poloprázdnej a v první řadě pár hlavobijců z Čech. Na takové věci nikdy nezapomeneš. Kolem roku 1993, nebo 1994, už byli Blind Guardian dost známá kapela, určitě v evropském měřítku. I oni sami pochopili, že je třeba propagace. Tehdy na to šli tak, že založili fanklub Blind Guardian v Německu a vedením pověřili chlapíka jménem Kai Karczewski. Kdo se tehdy v melodickém metalu pohyboval, tak tohle příjmení mu nebylo neznámé. Obal alba Walls Of Jericho pro Helloween totiž namaloval jeho strýc (nebo otec, teď nevím přesně) Uwe Karczewski. A já se hned do toho fanklubu německého přihlásil. Pamatuji si, že poplatek byl asi 10 DM (německých marek) na rok. Během roku člověk dostal dva zpravodaje, kde bylo asi na šesti nebo osmi stránkách pár odpovědí na otázky fanoušků, pár novinek a myslím, že nášivka na džísku. No prostě nuda a hrůza. Fanklub asi za dva tři roky, nevím přesně kdy, zaniknul. Hansi Kürsch (voc) z Blind Guardian se pak po letech fanouškům omlouval, že kapela neměla na fanklub čas, a že Kai Karczewski se tomu věnoval jen v úvodu, kdy zorganizoval během dvou let dvě setkání s kapelou, ale pak vše vyšumělo. A tohle byl ten pravý důvod, proč jsem založil český fanklub Blind Guardian. Když jsem dostal do ruky ten cár papíru, který měl být německý fanklubový zpravodaj a připadalo mi, že to snad dával do kupy žák základní školy, tak prostě to byla výzva. Už tehdy jsem měl (jak už jsem se dříve zmínil) stohy okopírovaných rozhovorů a reportáží z Metal Hammerů a Rock Hardů

o svých milovaných kapelách, takže i o Blind Guardian. Začal jsem vše systematicky překládat a vydávat fanklubovou brožurku, která se z předloh A4 skládala do brožurky A5, tak jako jsme to kdysi dělávali u fanzinu Metaliště. Ani já jsem v roce 1995, kdy jsem začínal s Bardákem, tak jsem netušil, že ho budu vydávat 10, 20, 30 let. A pořád mne to baví (Bardák lze pravidelně bezplatně stahovat zde <http://www.milan-skoda.cz/blindguardian/>). V dobách, kdy byl Bardák tištěný, a kdy jsem pořádal fanklubové výpravy na koncerty Blind Guardian autem či autobusem, a k tomu soutěže o setkání s kapelou (1998 - 2003), tak jsem měl ve fanklubu přes 100 členů, kterým jsem posílal zpravodaj poštou. Pokud někdo zná kapelu Blind Guardian, tak určitě zná jejich kultovní baladu The Bard's Song (Píseň bardova - bardi byli potulní středověcí pěvci, kteří chodívali po hradech a pěli hrdinské eposy), takže nemusím asi vysvětlovat, proč je název fanklubového zpravodaje právě Bardák. Nikdy to nebyla rutina. V každém Bardáku máš novinky, překlady rozhovorů z různých částí kariéry kapely, texty a jejich překlady, obrazové dokumentace, rarity - prostě na co si jen nadšený fanoušek vzpomene. Vrchol mého fanklubového snažení nastal roku 2003, kdy jsem pro Blind Guardian uspořádal koncert, festival Fantasy Metalfest v Pardubicích na koupališti. To byl zážitek, který si ponesu do konce života. Amatér, který se nikdy nepohyboval v hudební koncertní branži, skoro všechno jsem organizoval na koleně, domlouval a prosil, hledal a zařizoval věci, o kterých jsem netušil, že pořadatel takové akce musí zařídit. Nakonec se podařilo, Blind Guardian přijeli do Pardubic 22. srpna 2003 a já byl s nimi od začátku do konce, od příjezdu, přes zvukovou zkoušku, občerstvení, dokonce i na pódiu jsem s nimi byl pár vteřin během koncertu, až po odjezd. Bylo tam tehdy 1400 lidíček. Byl jsem vyčerpaný, ale šťastný, jak Venclovský, když přeplaval Kanál La Manche. Kdykoli si na to vzpomenu, vidím spoustu těch událostí z toho dne, jako bych si přehrával oblíbený film. Když tehdy dorazil kolem poledne turné bus s Blind Guardian k zadní straně pódia, první z autobusu vylezl Hansi Kürsch, podíval se na mě, jak se blížím k autobusu, a povídá (překládám): "Hle, to je Milan, co za námi jezdil do Vídně." A tohle není sláva, není to úspěch, není to ego, není to ani profit, tohle je prostě vzpomínka na celý život, tohle je prostě fanoušek, co stojí za kapelou, kterou má rád a kapela mu to vrací svojí hudbou. A co se týče Bardáku dnes? Mám tolik starého materiálu a stále vzniká díky kapele materiál nový, že si sotva dokážu představit, že by Bardák už nevyšel. Navíc, už dávno není v tištěné, ale v elektronické podobě, takže už dávno nejsem omezen prostorem, časem ani svou představivostí. Posledních pár let mívá každé číslo kolem 50 - 100 stran A4. Víím, že nejsem žádný Alexander Dumas, J. R. R. Tolkien, Jules Verne, Frank Herbert ani Stephen King, ale kdyby sis nechal svázat všech 77 čísel Bardáku, které jsem dodnes vydal, myslím, že by z toho pár tlustých románů bylo. Jak mi kdysi 22. května 1998 napsal ve Vídni v klubu Scene fixem na jeden plakátek s fotkou Blind Guardian vedle alba Somewhere Far Beyond sám Hansi Kürsch: "Tohle, je teprve začátek"!